

Ayrıştırma Analizi Yardımıyla Türkiye Ekonomisinde Yapısal Değişim: 1985-2002

Özet

Bu çalışmada Türkiye Ekonomisinde büyümenin kaynakları, ekonominin talep kısmını konu edinen yaklaşımlar çerçevesinde analiz edilmektedir. Girdi-çıkıtı tabloları ve ayrıştırma analizleri yardımıyla büyümenin kaynakları beş nedensel faktöre ayrıştırılmıştır. Bunlar nihai talep, ihracat, nihai mallarda ithal ikamesi, ara mallarda ithal ikamesi ve teknoloji değişimidir. Türkiye ekonomisi için hazırlanan 1985, 1990, 1996, 1998 ve 2002 yıllarına ait girdi-çıkıtı tabloları çalışmanın temel veri kaynaklarıdır. Dönemler arasında uygulanan farklı ekonomi politikalarının etkilerini görebilmek için 1985-1990, 1990-1996, 1996-1998 ve 1998-2002 olmak üzere dört farklı alt dönem tespit edilerek analizler yapılmıştır. Çalışmanın bulguları 1985-2002 yılları arasında belirlenen tüm alt dönemlerde Türkiye'de büyümenin büyük ölçüde nihai talep artışından kaynaklandığına işaret etmektedir. Son yıllarda nihai talep artışlarının büyüme üzerindeki olumlu etkisi azalmakta ama yine de her dönem büyüme sürecinde diğer unsurlar arasındaki göreceli önemi devam etmektedir. Ayrıca 1985-1998 yılları arasında ihracatın büyümeye olumlu ve önemli katkısı bulunmaktadır. Bununla birlikte ihracatın büyümeye katkısı son yıllarda olumsuz olmuştur. Bu gelişmenin yanı sıra diğer unsurların büyümeye olan katkılarının dönem boyunca oldukça istikrarsız olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Büyümenin Kaynakları, Girdi-Çıkıtı Analizi, Ayrıştırma Analizi*

Structural Change in Turkey's Economy with The Help of Decomposition Analysis: 1985-2002

Abstract

In this study, the sources of Turkey's economic growth are analyzing within the demand side approaches. With the help of input-output tables and decomposition analysis the sources of growth are separated to five reasonable factors. These factors are the growth of final demand, export, final goods import substitution, intermediate goods import substitution and technological change. The basic data sources for the study are input-output tables which are prepared for 1985, 1990, 1996, 1998 and 2002 years for Turkish economy. In order to see the effects of different economy policies between the periods, analysis are done by determining four subperiods which are 1985-1990, 1990-1996, 1996-1998 and 1998-2002. The findings of the study indicates that in all sub periods between 1985-2002 years growth in Turkey depends on to increase of large extent to final demand. In addition, contribution to exports growth between 1985-1998 is that positive and important. However the contribution of exports growth has been negative in recent. In the last years the positive effect of the increase of final demand decreases but in the growth period the relative importance between other factors still continues. In addition to this development it is proved that throughout the period the contribution of other elements to growth is unstable.

Keywords: *Sources of Growth, Input-Output Analysis, Decomposition Analysis*

Başak KARŞIYAKALI¹

¹ Araş. Gör. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, basak.kacmaz@deu.edu.tr